כתים וחצרות. שני כתים פתוחים לשתי חצרות שתים לכל חצר ושתי חצרות פתוחות למבוי: **כמאן דסתימי דמי.** דהא לגבי מבוי כמאן דסתימי הוו דהא חצרות מפסיקות בינתים שאין הכתים מוציאין להם: **אפשר דמבטלי.** בני הכתים שבחצר רשות שיש להם בחצר לגבי חד מינייהו והוי כל החצר שלו ומותר להוציא מביתו לחצר: **סוף סוף כיס איכא.** בכל חצר כתים ליכא ורב בעי שני כתים לכל חצר: **אלא אמר רב אשי.** טעמא לאו משום כתים וחצרות פתוחות לתוכו הוא דרב דין עירבו דין לא עירבו מכיון דסתימי שתי חצרות למבוי ושני כתים לכל חצר תורת מבוי עליו וניתר בלחי וקורה והיינו טעמא דכי עירבו בחצרות ולא נשתתפו במבוי אסור לטלטל בו וכי לא עירבו שרי: **מי גרס לחצירות שיאסרו.** על המבוי להצריכו שיתוף להוציא מן החצירות לתוכו: **כתים.** הוא דגרמי לו דאי לאו משום כתים הוו להו חצרות ומבוי רשות אחת דבר דאמרה להא מלתא כר"ש סבירא ליה דאמר בעירובין (דף עד.). גג ומאר וקרפף ומבוי כולן רשות אחת הן ומטלטלין מזה לזה ואמר רב עולה הלכה כר' שמעון והוא אלא עירבו כתים עם החצרות דלא שבימי מאי דבתים בחצר הלכך לענין טלטול בתוכו נמי כי לא עירבו חצרות עם הכתים שרי דהוה להו כמו שנשתתפו בו דמי גרס לו למבוי ליאסר ולהצטרך לשיתוף בתים גרמו לו ואינם שהרי נשתלקו ממנו ומותר להוציא מן החצרות למבוי כאילו נשתתפו ונשתתפו לא מספקא לן דמותר לטלטל בכולן: **לא לכל אמר רבי אליעזר.** לא בכל מבשירי מצוה אמר כן. ולקמן מפרש הי מבשירי מצוה אתא למעוטי: **שתי הלחם.** דעגלת חובת יום הן ואין נאחרן עד למחר: **ולא למדן רבי אליעזר.** דאפילו תדחה שבת אלא בגזירה שוה ואי בכל מבשירי מצוה שעיקר המצוה עוקבת בשבת אמר מבשיריה כמותה למה לי גזירה שוה: **מה הכאה המוכר בעומר מבשיריה.** דהיינו קצירה טחינה והרקדה שלה דוחין את השבת כלאמרינן במנחות (דף עב.) מה חרש רשות אף קצירת העומר היא מצוה: **שכן** (ב) **מצא קצור.** שלא נשם עומר מצוה לקצור לשמה דכתיב וקצרתם והבאתם הלכך קצירה גופה מצוה היא תאמר בשתי הלחם שלא נאמר בהן קצירה: **לא.** נאמת: **מגד אחד.** הבאה דעומר מופנה הבאה דשתי הלחם אינה מופנה לצריכה לגופה: **ושמעינן ליה לרבי אליעזר דאמר.** גזירה שוה שאינה מופנה מבני לדדיה אלא מגד אחד למדין ממנה אם אין להביא אבל אם יש להביא משביין. ונמסכת יבמות בפרק מצות חליצה(ד) שמעינן ליה דאמר הכי דקתני חליצה בשמאל פסולה ורבי אליעזר מכשיר דלא יליף רגל רגל ממצורע ופרכינן ורבי אליעזר לא יליף ממצורע והא תניא ר"א אומר מניין לרגליה שהיא בחוץ ימנית נאמר כאן אחוץ ונאמר להלן אחוץ וכו' ומשמעינן אחוץ אחוץ מופנה והאי לאו מופנה דקתמרינן מבני לדדין קאמר דרגל רגל לא בחליצה אינעריכא לגופה אבל מגד אחד מופנה הוא דפרכת מצורע ר"מ מופנה הוא הכיא דעני דכולהו כתיבין במצורע עשיר: **הכיאו ריבויא הוא.** דהא אוהקרבתם מנחה חדשה ממין ומלי למיכתב ממוסבותיכם לחם תנופה ותביאו יתירה הוא: **למעוטי מאי.** הא דאמר רבי יוחנן נעיל לא לכל אמר רבי אליעזר למעוטי הי מבשירים אתי דלא דמי שבת: **וכל מבשיריו.** כגון לקוצו מן הממוכר: **למעוטי ליים.** שלא יתלנה בטליתו בשבת כדמפרש טעמא ואחיל: כל

[6] בתים וחצרות פתוחין לתוכו והבא בתים איכא חצרות ליכא כי לא עירבו נמי ליחזונהו להני בתים כמאן דסתימי דמו וחצרות איכא ובתים ליכא אפשר דמבטלי ליה רשותא דכולהו לגבי חד סוף סוף בית איכא בתים ליכא אפשר דמצפרא ועד פלגא דיומא לגבי חד מפלגיה דיומא ולפניא לגבי חד סוף סוף בעידנא דאיתיה להאי ליתיה להאי אלא אמר רב אשי מי גרס לחצרות שיאסרו בתים וליכא אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן *לא לכל אמר ר' אליעזר מכשירי מצוה דוחין את השבת. לקמן מפרש דאתא למעוטי לילית ומזחה וה"פ לא (ג) כל מצות הנוהגות בשבת אמר ר' אליעזר שמכשירין ידחו שבת שהרי שתי הלחם כו' ומשמע לכאורה דאי לא דאסכמן דמצרך ר' אליעזר ג"ש הוה גמרינן לילית ומזחה ממילה ועימא דמכשיריה דחו שבת ותימה הוא היכי שייך למילף לילית ומזחה ממילה דמילה דין הוא דמכשיריה דוחין שבת דהיא עצמה דוחה שבת אבל לילית ומזחה אין במצותן דחיית שבת:

תאמר בשתי הלחם שאם מצא קצור אינו קוצר. תימה מאי קא פריך דהיא גופה נילף מינה מה העומר שאף על פי שמצא קצור קוצר אף שתי הלחם אם מצא קצור קוצר ונילף מינה תרתי מכשירין וקצירה ותיקר ר"מ דהא לא דמי דנילף מינה קצירה שהרי בעצלת יהיו כל המינין והשעורין קצורים ולא משמע דאתיא ג"ש אלא (ד) מכשירין דדחו שבת א"נ ר"ל דהא לא מצי למימר נילף קצירה דמהיכא נפקא לן קצירת העומר דדחיא שבת מדכתיב במרים ובקציר תשבות כדדרשינן במנחות בשיטתי ר' ישמעאל (דף עב.) מה חרים רשות אף קצר רשות יצא קצירת העומר שהיא מצוה וגלי רחמנא דליכא למילף אלא לגבי העומר דכתיב ביה נמי קצר ולא לגבי שתי הלחם דלא כתיב בהו קצר ועל כרחך ודאי היינו טעמא דנילף גבי עומר קצירה מעוט דכתיב ביה קצר אף מ"מ כתיב בהו קצר דאי לאו הכי ושוין שאם מצא מצוה לקצור אף שתי הלחם שהוא חייב מאי טעמא אמר רב יוסף לפי שאין קבוע להם זמן אמר ליה אביי אדרבה מדאין קבוע להם זמן אפשר דמבטלי רשות בו'. ות"ת כי עירבו חצרות נמי עם כתים מצינן למימר שיש חצר לכמה כגון שבטלו לאותו של חצר זה לרשות דכולהו שיש להם כמה לגבי חצר אחרת ויכולין לטעלטל מן החצר למבוי הא לא בעי לאקשויי *דאיכא ג"מ דבעירובין (דף סו:) אין ביטול רשות מחצר לחצר, ועוד דבלאו הכי פריך שפיר: **מפלגא** דיומא לפניא. רב לטעמיה דאמר במסכת עירובין (דף פח:) מבטלין ומחזירין ומבטלין: **מי** גרס לחצרות. אין קי"ל דאפילו עירבו חצרות עם כתים מותר לטעלטל (ה) דהא רב דאסר בעירבו לטעמיה כרבי שמעון דוקא בלא עירבו אבל בעי ייחוד בלא עירבו אבל כר"ש בין עירבו בין לא עירבו וכו' יוחנן קי"ל: **לא** לכל אמר רבי אליעזר מכשירי מצוה דוחין את השבת. לקמן מפרש דאתא למעוטי לילית ומזחה וה"פ לא (ג) כל מצות הנוהגות בשבת אמר ר' אליעזר שמכשירין ידחו שבת שהרי שתי הלחם כו' ומשמע לכאורה דאי לא דאסכמן דמצרך ר' אליעזר ג"ש הוה גמרינן לילית ומזחה ממילה ועימא דמכשיריה דחו שבת ותימה הוא היכי שייך למילף לילית ומזחה ממילה דמילה דין הוא דמכשיריה דוחין שבת דהיא עצמה דוחה שבת אבל לילית ומזחה אין במצותן דחיית שבת:

תאמר בשתי הלחם שאם מצא קצור אינו קוצר. תימה מאי קא פריך דהיא גופה נילף מינה מה העומר שאף על פי שמצא קצור קוצר אף שתי הלחם אם מצא קצור קוצר ונילף מינה תרתי מכשירין וקצירה ותיקר ר"מ דהא לא דמי דנילף מינה קצירה שהרי בעצלת יהיו כל המינין והשעורין קצורים ולא משמע דאתיא ג"ש אלא (ד) מכשירין דדחו שבת א"נ ר"ל דהא לא מצי למימר נילף קצירה דמהיכא נפקא לן קצירת העומר דדחיא שבת מדכתיב במרים ובקציר תשבות כדדרשינן במנחות בשיטתי ר' ישמעאל (דף עב.) מה חרים רשות אף קצר רשות יצא קצירת העומר שהיא מצוה וגלי רחמנא דליכא למילף אלא לגבי העומר דכתיב ביה נמי קצר ולא לגבי שתי הלחם דלא כתיב בהו קצר ועל כרחך ודאי היינו טעמא דנילף גבי עומר קצירה מעוט דכתיב ביה קצר אף מ"מ כתיב בהו קצר דאי לאו הכי ושוין שאם מצא מצוה לקצור אף שתי הלחם שהוא חייב מאי טעמא אמר רב יוסף לפי שאין קבוע להם זמן אמר ליה אביי אדרבה מדאין קבוע להם זמן כל

[6] בתים וחצרות פתוחין לתוכו והבא בתים איכא חצרות ליכא כי לא עירבו נמי ליחזונהו להני בתים כמאן דסתימי דמו וחצרות איכא ובתים ליכא אפשר דמבטלי ליה רשותא דכולהו לגבי חד סוף סוף בית איכא בתים ליכא אפשר דמצפרא ועד פלגא דיומא לגבי חד מפלגיה דיומא ולפניא לגבי חד סוף סוף בעידנא דאיתיה להאי ליתיה להאי אלא אמר רב אשי מי גרס לחצרות שיאסרו בתים וליכא אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן *לא לכל אמר ר' אליעזר מכשירי מצוה דוחין את השבת ונאמרה הבאה בשתי הלחם מה הבאה האמורה בעומר מכשירין דוחין את השבת אף הבאה האמורה בשתי הלחם מכשירין דוחין את השבת מופני דאי לא מופני איכא למיפרך מה לעומר שכן אם מצא קצור קוצר תאמר לשתי הלחם שאם מצא קצור אינו קוצר לאי אפנויי מופני מכדי כתיב [1]והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן [2]ביום הביאכם למה לי ש"מ לאפנויי ואכתי מופנה מצד אחד הוא ושמעינן ליה לר' אליעזר [3]דאמר מופנה מצד אחד למדין ומשיבין [3]תביא רבויא הוא למעוטי מאי אילימא למעוטי לולב [7]והתניא לולב וכל מכשיריו דוחין את השבת דברי ר"א ואלא למעוטי סוכה והתניא סוכה וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי ר"א ואלא למעוטי מצה והתניא מצה וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי רבי אליעזר ואלא למעוטי שופר והתניא שופר וכל מכשיריו דוחין את השבת דברי ר"א אמר רב אדא בר אהבה למעוטי ציצית לטליתו ומזוזה לפתחו תניא נמי הכי ושוין שאם ציית טליתו ועשה מזוזה לפתחו שהוא חייב מאי טעמא אמר רב יוסף לפי שאין קבוע להם זמן אמר ליה אביי אדרבה מדאין קבוע להם זמן כל

דליף טפי גבי עומר מגבי שתי הלחם דהכא נמי נימא יצא קצירת שתי הלחם שהיא מצוה: **ושורין שאם ציית טליתו בו' מ"ש בו'.** תימה מה צריך טעם לזה אלא משום דלא אשכחן דרבינהו קרא דכל אינך מצרכינן קרא לקמן דלא גמרי מהדדי ומיהו יש לומר דאיכא למילף לילית ומזוזה מסוכה דמאי פרכת שכן נוהגת בגלוית כתימים מזוזה נמי נוהג בגלוית כתימים וכן ציית לרבנן דפליגי עליה דרבי שמעון בפרק התכלת (מנחות דף מג.) דלא דרשי ורארתם אותו פרט לבסות לילה אלא *פרט לבסות סומא ולהאי טעמא דפריסת דמסוכה יליף צריך לומר דלילית (ה) אם עבר זמנה בטלה דאי לאו הכי אימא למפרך מה לסוכה שכן אם עבר זמנה בטלה דמסתבר דמילה אם עבר זמנה לא בטלה שאותה מילה עצמה שהוא מייתיב בשמיני הוא עושה בתשיעי שאם מל בשמיני לא היה חוזר ומל בתשיעי אבל (ו) סוכה לילית ומזוזה בכל יומא מייתיב בהן אפילו קיימם היום מייב לקיימם למחר הלכך כשעבר היום ולא עשאם מצות היום לא יקיים עוד לעולם ואם תאמר ומסוכה היכי מצי למילף וכן כל הנך דלקמן דפריך ניכמוה לחמנא דהאי ויתיבי הכן וינגמרו מיניה מדרבה נגמר מכיבוד אב ואם ומכנין בית המקדש דלא דחו שבת כלאיתא

[1] דבר אל בני ישראל ואמרתם אלהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן: ויקרא כג י

[2] והקרבתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימות: ויקרא כג טו

[3] ממושבתיכם תביאו לחם תנופה שתים שני עשרנים סלת תהיינה חמץ תאפינה בכורים לה': ויקרא כג יז

רב נסים גאון

פרק יש רבי אליעזר אומר. ואבתי מופנה מצד א' הוא, ושמעינן ליה לר' אליעזר דאמר מופנה מצד אחד למידין ומשיבין. דע שאע"פ שלא מצאנו לר' אליעזר בפירוש שאמר דבר זה, יודעים אנחנו אותו מדברותם במס' נדה בפרק המפלת (דף נג:) מופנה מצד אחד לר' ישמעאל למידין ואין משיבין, להכנן למידין ומשיבין. והוראל ור' אליעזר (ו) עומר כר' ישמעאל, כי אנו מוצאין ר' יהושע חברו של ר' אליעזר אומר (שם דף נם במשנה) ישמעאל אחי, יעם זה לא נתיחד בחלוקה בזה הדבר אלא ר' ישמעאל והשאר שוו כולם בדבר אחד כי מופנה מצד אחד למידין ומשיבין, ידענו כי ר' אליעזר בכלל החכמים ששוו עומד וסובר כמותן. שאילו היה חולק עליהן כדבר זה היה נזכר עם ר' ישמעאל, וכיון שלא הזכירה החלוקה אלא בר' ישמעאל בלבד נתברר כי ר' אליעזר אינו שוה לו וכרבנן סבירא ליה. ומיהו דאמרו מופנה מצד אחד למידין ומשיבין, לפי שכל החכמים שהיו באותו הדור שוו ברבר זה חוץ כר' ישמעאל שהוזכר בפירוש שהוא יחלק.

(ו) אין הלכין מדיוק יתמנם טוטנו שיחלי ר"ש היה כמוהו שלו ר' יוסף ואם אותה דבר מוחזיה היה נמכמנו שם ר"י ובין בר"ש מלן בר"ש ושמעינן ובינמות קף ע"ש ד"ה לא מוסני ע"ש.

רבינו חננאל (המשך)

מלאכה שאפשר לה לעשות מע"ש אינה דוחה את השבת, והבאת איזמל כיון שאיפשר לו להביאו מע"ש ולא הביאו אין הבאתו דוחה את השבת. ואפילו לענין עשיית פסח דכתיב הוא, לא מיתתנן איזמל למול בנו או עבדו כדי שייחר לו לעשות פסח. ולא שנא להו לרבנן לא דרך רה"ר ולא דרך גגות וקרפיפות וחצרות הכל אחד הוא ובכל אסור. ואפשחנן בתלמוד א"י עובדא ולא הביאוהו בשבת, דאמרינן בכל מקום (רב) עבדין? מעשה רב דמסרינן מינה, וזה הוא המעשה. ר' שמואל בר אבודימי הוה ליה עובדא למזגר ליב ששעא בריה. אנשיון לסיתי איזמל שאל לר' מונה אמר להון ידחה למחר. שאל לר' יצחק בן אליעזר אמר להון משחוק (קונדיטון) לא אנשיתון ומיתי איזמל אנשיתון, ידחה למחר. א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא לכל א"ר אליעזר מכשירי מצוה דוחין את השבת, שהרי שתי הלחם חובת היום הן ולא למדם ר' אליעזר אלא מג"ש, נאמרה הבאה בעומר, שנאמר והבאתם את עומר וגו', ונאמרה הבאה. כשתי הלחם, שנאמר מושבותיכם תביאו לחם תנופה שתים וגו'. מגיין שהעומר דוחה שבת, גרסינן באחרית פרק ר' ישמעאל אומר, העומר היה בא בשבת מנ' סאין וכו', ת"ר תקריב את מנחת בכורים, מה ת"ל לפי שמצות העומר להביא מן הקמה, מגיין שאם לא מצא קמה יביא מן העומרין ת"ל תקריב כו', עד תקריב לפי שמצותו לקצור בלילה. מגיין שאם קצר ביום כשר ודוחה שבת. ת"ל תקריב כל שהוא תקריב כ"מ תקריבו אפילו בשבת אפילו ביום בטומאה. ותנוב תניא (מנחות נ:) בסוף פרשת אמור אל הכהנים (ובמנחות נז) ובמנחות עב) רבי אומר ודבר משה את מועדי ה', מה ת"ל לפי שלא למדנו שדוחין את השבת אלא הספה והתמיד שכתיב בהן במועדו, מגיין לרבות העומר והקרב עמו, ת"ל ודבר משה את מועדי ה', קבוע מועד אחד לכולן, ופשוטה היא זו ההלכה כולה. ואפילו זו אליעזר שמחיר בסכשירי מצוה מידה שאם צייץ טליתו ועשה מזוזה בפתחו בשבת שהוא חייב. ואמרינן מ"ש הני ואוקימנא

[6] גרשה דר"ל כר"ש בעירובין פ"ע ע"ב דשתנן רשות השמשתן. [7] עיין תוס' כריתות ע"ש.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com